

BRUSSELSE KINDEROPVANG IN EEN WOELIG TAALBAD

Een nieuw decreet brengt grote veranderingen ...

Christine Faure, Stafmedewerker kinderopvang, Kind en Gezin

UITDAGINGEN

Kinderopvang en Brussel. Dat is in deze tijden een verhaal van enorme uitdagingen in een bijzonder complexe omgeving. In vergelijking met Vlaanderen en België kent Brussel meer jonge kinderen, meer inwoners in de vruchtbare leeftijd, meer eenoudergezinnen, meer allochtonen en meer gezinnen met een laag inkomen, hoewel vrouwen er vaker voltijds werken. De gemeenten met de meeste jonge kinderen, hebben ook een lager gemiddeld inkomen. Het deel van het gezinsbudget dat aan kinderopvang besteed wordt, ligt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aanzienlijk hoger dan in Vlaanderen. De prognoses voorspellen dat er in het komende decennium in Brussel in verhouding meer kinderen geboren zullen worden dan in Vlaanderen. Dat alles stelt de Brusselse kinderopvang voor grote sociale uitdagingen.¹

Maar dat is niet alles. Daarnaast stelt zich het probleem van de taal. Heel wat Franstalige opvang in Brussel staat op de dag van vandaag onder toezicht van Kind en Gezin. Naar aanleiding van de hervormingen van de Vlaamse kinderopvang willen Kind en Gezin en L'Office de la Naissance et de l'Enfance (ONE) de scheefgetrokken situatie nu aan te pakken. De nieuwe Vlaamse regelgeving, die in werking is getreden op 1 april 2014, bevat ook een aantal nieuwe taalvereisten. Dit artikel geeft u in een notendop een beeld van wat er nu precies verandert in de aanpak en regelgeving van Kind en Gezin op vlak van taal en welke maatregelen er genomen zijn om de sector te ondersteunen.

¹ Michel Vandenbroeck en Naomi Geens, Cartografie van de Brusselse Nederlandstalige kinderopvang 2, Evoluties 2005 - 2010.

WIE IS BEVOEGD?

Om het probleem goed te begrijpen, kunnen we niet anders dan even stilstaan bij de manier waarop de verdeling van bevoegdheid voor kinderopvang in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad is geregeld.

Dit ligt vast in onze grondwet: de Vlaamse Gemeenschap, en dus ook Kind en Gezin is bevoegd voor eentalig Nederlandstalige instellingen en natuurlijke personen die vrijwillig kiezen voor Kind en Gezin. Op dit moment is echter 75 % van de Brusselse zelfstandige opvang² onder toezicht van Kind en Gezin Franstalig. Deze situatie is ontstaan omwille van verschillende redenen: ONE kent al veel langer een vergunningsplicht terwijl Kind en Gezin totnogtoe toestond dat opvang enkel gemeld werd. De vereisten van ONE waren bovendien strenger dan de vereisten van Kind en Gezin. Nu de vereisten naar elkaar toegroeien en ook Kind en Gezin een vergunningsplicht invoert, is het logisch dat er werk gemaakt wordt van een strikter toezicht op de bevoegdheid.

² De vroegere regelgeving maakte onderscheid tussen erkende en gesubsidieerde opvang enerzijds en zelfstandige opvang anderzijds. Sinds 2009 bestaan ook voor de zelfstandige opvang systemen van subsidiëring (financiële basisondersteuning en een subsidie om inkomensgerelateerd te werken). Nu bestaat enkel nog het onderscheid tussen groepsopvang en gezinsopvang en gelden voor alle groepsopvang en gezinsopvang dezelfde voorwaarden. Het aandeel zelfstandige plaatsen is groter in Brussel dan in Vlaanderen.

Mogelijke situaties en bevoegdheidsverdeling

	Kind en Gezin	ONE
Instelling	Eéntalig NL in de organisatie	Eéntalig FR in de organisatie
	Tweetalig of anderstalig	Tweetalig of anderstalig
Natuurlijke persoon	Keuze voor aansluiting bij K&G of ONE	Keuze voor aansluiting bij K&G of ONE

Verder zijn niet alle opvanginitiatieven in Brussel exclusief Nederlandstalig of Franstalig. De enige overheid die bevoegd is om deze initiatieven voorwaarden op te leggen, is de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC). Dit geldt eveneens voor natuurlijke personen. Op dit moment heeft de GGC echter nog geen ordonnantie opgesteld voor kinderopvang. In afwachting van een juridisch sluitende oplossing aanvaarden zowel Kind en Gezin als ONE het toezicht over deze instellingen en de natuurlijke personen die zich vrijwillig tot hen richten. In praktijk doen de meesten dit ook aangezien zij enkel op die manier fiscale attesten kunnen afleveren aan de ouders.

Wat betekent dit nu concreet? Voortaan zal Kind en Gezin geen aanvragen meer aanvaarden van eentalig Franstalige opvanginstellingen. Deze zullen consequent worden doorverwezen naar ONE. 'Eentalig Nederlandstalig in de organisatie', zoals de Grondwet vraagt, slaat niet enkel op het hebben van Nederlandstalige statuten, maar omvat alle documenten die betrekking hebben op de praktische organisatie van de opvang. Documenten zoals het huishoudelijk reglement, arbeidsovereenkomsten, overeenkomsten met ouders, inlichtingenfiche en aanwezigheidsfiche, het kwaliteitshandboek, aanduidingen in de locatie, de website, flyers en brochures, ... moeten dus in het Nederlands zijn. Op

dit moment is dit in heel wat zelfstandige opvangvoorzieningen niet het geval. Maar vanaf juni 2013 worden starters die eentalig Franstalig georganiseerd zijn consequent doorverwezen naar ONE.

NIEUW !

Wat verandert de nieuwe regelgeving nu precies op vlak van taal? We maken een onderscheid tussen vergunning en subsidie. Vanaf nu heeft elke opvang die professioneel georganiseerd is, een vergunning nodig. Om deze vergunning te bekomen, vereist de regelgeving dat zowel de verantwoordelijke van de opvang als één kinderbegeleider per opvanglocatie beschikken over een actieve kennis van de Nederlandse taal. Nieuw is dat dit in de toekomst niet enkel meer van de verantwoordelijke wordt gevraagd, maar ook van één kinderbegeleider. Op die manier wil men garanderen dat ook op de werkvloer het wettelijk kader en de administratieve richtlijnen voldoende kunnen worden overgebracht. Kinderopvangorganisaties krijgen respectievelijk 1 jaar (groepsopvang) en 3 jaar (gezinsopvang) om hieraan te voldoen.

Om recht te hebben op een subsidie van Kind en Gezin, zijn er bijkomende taalvereisten. Voor een basissubsidie is vereist dat alle kinderbegeleiders

Aantal zelfstandige opvangvoorzieningen in Brussel (situatie 31 maart 2014)

	ZKDV	ZOO	Totaal
Attest van toezicht	155	20	175
Gemeld	37	6	43
Eindtotaal	192	26	218

ZKDV = zelfstandig kinderdagverblijf

ZOO = zelfstandige onthaalouder

actieve kennis van de Nederlandse taal kunnen aantonen en dat de opvang beschikt over een taalbeleid. Hier staat de taalstimulering van de kinderen centraal. Ouders die kiezen voor een Nederlandstalige opvang, mogen verwachten dat de opvang voluit kiest voor de Nederlandse taalverwerving en -stimulering. Dit kan perfect samengaan met een positieve aandacht voor de thuistaal en de vrijheid om ook andere talen in de opvang te gebruiken indien nodig. Ook hier zijn er overgangstermijnen van respectievelijk 2 jaar (groepsopvang) en 3 jaar (gezinsopvang).

Tot slot is er één taalvereiste die enkel en alleen wordt opgelegd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Opvangorganisaties die een hogere subsidie krijgen (namelijk om inkomensgerelateerd te kunnen werken), moeten voorrang geven aan Nederlandstalige ouders. Elke organisatie kan voor zichzelf een voorrangsperscentage bepalen met een maximum van 55 % en evenredig met de lokale noden.

Tegen al deze nieuwe taalvereisten werd door de Franse Gemeenschap en de Commission Communautaire Française (COCOF) een verzoek tot nietigverklaring ingediend bij het Grondwettelijk Hof. Het is dus afwachten of deze vereisten deze toets zullen doorstaan.

BEGELEIDING EN ONDERSTEUNING

Kind en Gezin en ONE hebben de handen in elkaar geslagen om er samen voor te zorgen dat de Brusselse opvangvoorzieningen zo goed mogelijk worden geïnformeerd en begeleid in de overgang naar de nieuwe regelgeving. Het is de bedoeling dat zoveel mogelijk kwaliteitsvolle opvangplaatsen behouden blijven en dat de opvang zoveel mogelijk wordt georiënteerd naar de overheid waar ze thuishoort. Franstalige opvang die de overstap naar ONE wil maken, kan onder bepaalde voorwaarden tot eind 2017¹ genieten van uitzonderlijke overgangsmaatregelen voor sommige vergunningsvoorwaarden van ONE, met name op het vlak van kwalificatie van personeel, infrastructuur en uitrusting.

Op vlak van taal werkt Kind en Gezin samen met het Huis van het Nederlands Brussel. Zij kunnen de opvang ondersteunen in het testen van het niveau van kennis van het Nederlands, het doorverwijzen naar een geschikte taal cursus, en de opmaak van een actieplan om de talenkennis van medewerkers stap voor stap te verbeteren. Kind en Gezin kende recent ook subsidies toe aan het vormingscentrum VCOK om de Brusselse zelfstandige opvang te ondersteunen zowel in hun pedagogisch als in hun taalbeleid.

¹ Op dat moment eindigen ook verschillende van de overgangstermijnen van Kind en Gezin.

MEER WETEN?

Kind en Gezin
Hallespoortlaan 27
1060 Brussel
T: 02 533 12 29
M: christine.faure@kindengezin.be
W: www.kindengezin.be > Kinderopvang

Kind & Gezin